

Araştırma Makalesi
Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Değerlendirilmesi

Research Article
Evaluation of University Students Problem Solving Skills

Nurten ELKİN¹ Funda KARADAĞLI¹

¹İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, İstanbul

Özet

Amaç: Araştırma sağlık bilimleri yüksekokulunun tüm bölüm ve sınıflarında eğitim gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerini değerlendirmek amacıyla yapılmış, tanımlayıcı kesitsel tipte bir çalışmadır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini, İstanbul'daki bir vakıf üniversitesinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılı sağlık bilimleri yüksekokulunun tüm bölümlerinde öğrenim gören 1116 öğrenci, örneklemini ise araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden, bilgilendirilmiş izin alınan 596 öğrenci oluşturdu. Verilerin toplanmasında, Öğrenci Bilgi Formu ve Problem Çözme Envanteri kullanıldı. Verilerin analizi, frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile yapıldı.

Bulgular: Elde edilen veriler sonucunda, öğrencilerin yaş ortalamasının 20.35±2.15 olduğu % 72.0'nın kadın, % 28.0'nın erkek olduğu saptandı. Öğrencilerin %21.6'sı hemşirelik, % 21.6'sı fizyoterapi ve rehabilitasyon, %11.6'sı beslenme ve diyetetik, %16.6'sı sosyal hizmet, %11.4'ü çocuk gelişimi, %11.2'si odyoloji, %3.4'ü sağlık yönetimi bölümünde, %2.5'i sağlık kurumları işletmeciliği bölümünde eğitim görmekteydi. Araştırmada öğrencilerin problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğu görüldü. Öğrencilerin cinsiyet, eğitim gördükleri bölüm, sınıf, bitirdiği lise türü, okul öncesi eğitim alma durumu, çocukluğunun büyük bölümünü geçirdiği yerleşim birimi, gelir düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi, aile tipi, kardeş varlığı, ebeveyn çocuk yetiştirme tarzı, akademik başarı algısı, samimi arkadaş ve hobi varlığı ile problem çözme eğitimi alma durumu değişkenleri ile Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilmedi.

Sonuç: Öğrencilerin problem çözme becerilerinin çok iyi düzeylerde olmadığı saptanmış olup, bu becerileri geliştirecek derslere müfredatta yer verilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Sözcükler: Problem Çözme, Problem Çözme Envanteri, Sağlık Bilimleri, Öğrenci.

Abstract

Aim: This descriptive cross-sectional study was conducted in volunteer students of all classes of College of Health Sciences to assess their problem-solving skills.

Method: The population of the study, 1116 students from all departments of College of Health Sciences a private university in İstanbul, in 2014-2015 academic year were informed and study group was formed with 596 volunteers. For collection of data, the Student Information Form and Problem Solving Inventory was used. Data analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) was used.

Results: The average age of students was 20.35 ± 2.15 and 72.0% were females 28.0% were male. 21.6% of students were from department of nursing, 21.6% from physiotherapy, 11.6% from nutrition and dietetics, 16.6% from social services, 11.4% from child development, 11.2% from audiology, 3.4% from health management and 2.5% from health institution management department. The problem-solving skills of students were found to be at an intermediate level. When gender, department, the age, class, graduated highschool, pre-school education status, regions they have grown in childhood, income, parents' educational level, family type, marital status, academic achievement, perception, presence of intimate friends and hobbies, no difference in problem-solving skills was observed.

Conclusion: Problem-solving skills of the students were found to be at a low level and it is suggested that the lecture to improve these skills should be included in the curriculum.

Keywords: Problem Solving, Problem Solving Inventory, Health Sciences, Student.

Adıyaman Üniv Sağlık Bilim Derg, 2015; 1(1): 11-18.

Yazışma Adresi: Yrd. Doç. Dr. Nurten ELKİN
Cihangir mah. Şehit Jandarma Komando Er Hakan Öner Sok. No:1
Avcılar/İSTANBUL
Tel: 0212 422 70 00
Faks: 0212 422 74 01
E-posta: nelkin@gelisim.edu.tr

Giriş

Problem kelimesi karmaşık, sıkıntılı ve istenmeyen durumları ifade eden bir kavram olarak yaşamsal süreçlerde sıklıkla karşılaşılan durumları ifade etmektedir (1,2). Problemler uzun süreli, kısa süreli, basit veya karmaşık olabilmektedir. Problemler duygusal, ekonomik ve bedensel problemler olarak sınıflandırılabilir ve bu farklı problem türleri birbirleri içine karışarak büyük ve karmaşık problemler haline dönüşebilmektedirler (3). Problem çözme, tepkilerin oluşumunu ve olası tepkiler arasından en uygun olanın seçimini içeren, özellikli bir problemin çözümüne yönlendirilmiş düşünme şeklidir (4). Problem çözme yeni durumlarla baş etmemize yardım eden ve uygun cevaplar geliştirmemizi sağlayan özel bir bilişsel beceridir. Birey bazı problemleri deneme yanılma yoluyla, bazılarını ise mantık yoluyla çözmektedir. Bazen ise problemin çözümü birden bire aklı gelebilmektedir. Problem çözme bilinçli, akılcı, çaba gerektiren ve amaç yönelimli bir etkinlik olarak tanımlanmaktadır (5). İnsanın problem çözme için yeterli bilgisi karşılaştığı problemleri çözebilmesi için yeterli değildir. Bir sorunun çözümlenebilmesinde problem çözme becerilerinin yüksek olması kadar bireyin karşılaştığı sorunu kendi sorumluluk alanı içinde görmesi de önemlidir. Bireyin karşılaştığı sorunların kaynağını nelere ve kimlere atfettiği nasıl baş edeceğine karar vermesinde etkilidir. Eğer birey problemi değerlendirirken sorunun oluşumunda ve çözümünde kendi katkısı olmadığını düşünmüyorsa sorunu çözmeye de kalkışmamaktadır. Bu da problemin devam etmesine neden olmaktadır (6).

Problem çözme becerileri eğitim sürecinin önemli bir çıktısıdır. Eğitim sürecinde, öğrencilerin temel bir dünya görüşü kazanabilmesi ve bakış açısını genişletebilmesi için problem çözme becerilerini geliştirmesi beklenmektedir. Problem çözme becerisi, kişiyi çözüme götürecek bilgilerin kazanılması ve kullanıma hazır olacak şekilde birleştirilerek, bir sorunun çözümünü uygulayabilme düzeyidir (7). Problem çözme becerisi bireylerin ve grubun içinde yaşadığı çevreye etkin bir şekilde uyum sağlamasına yardım etmektedir. Bazı problemlerin doğru cevapları veya kesin çözümleri varken, bazılarının çözümleri kesin olmamaktadır. Bu tür problemlerin çözümü disiplinler arası bilgiyi, çok yönlü düşünmeyi ve yaratıcılığı gerektirmektedir (8). Problem çözme öğrenmenin temeli, bilimsel süreç becerilerini kazanmayı öğrenmedir. Bireyler aynı probleme farklı çözümler önerebilmektedirler.

Problem çözme sürecinde başarılı olmak için gerekli olanlar; güven, zaman enerji ve temel iletişim becerileridir. Etkili problem çözme yollarının günlük yaşantı içinde öğrenilmesi her zaman mümkün olmamaktadır. Bu durumda profesyonellerin bu becerileri sistemli olarak öğretmeleri gerekmektedir (9). Özellikle Sağlık Yüksekokulu çalışanları kompleks sağlık sorunu olan hasta ve ailelerinin gereksinimlerini karşılamak ve bakımla ilgili

rasyonel kararlar vermek için problem çözme becerisine sahip olmalıdır (10). Sağlık çalışanlarının hizmet sunumunda bu becerilerini etkin bir şekilde kullanmaları güvenli ve etkili bakım sağlamada, hizmet kalitesini yükseltmede önemli bir faktördür.

Sağlık sisteminin sunumu, toplum gereksinimlerini esnek ve yaratıcı biçimde karşılayan, problem çözme becerisine sahip ve ruhsal yönden tam bir iyilik halinde bulunan sağlık çalışanlarının olmasını gerektirir. Bu nedenle, sağlıkla ilgili meslek gruplarını seçen ve bu mesleklerde hizmet vermeyi düşünen öğrencilerin problem çözme sürecini tam ve doğru anlamaları; bu konudaki becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Benzer şekilde, bu öğrencilerden sezgigücünü kullanarak problemleri görebilme, problemin çözümüne yönelik yaratıcı düşünme, olaylar ve kavramlar arasında bağlantı kurma becerilerini kazanmaları beklenmektedir.

Gereç ve Yöntemler

Araştırmanın Amacı Ve Tipi

Bu çalışma sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerilerini değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırma soruları

1. Sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerileri hangi düzeydedir?

Evren- Örneklem

Tanımlayıcı türde olan bu araştırmanın evrenini İstanbul ilinde bulunan bir vakıf üniversitesinin sağlık bilimleri yüksekokulunun tüm öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem gidilmeden evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır (N=1116). Araştırmanın çalışma grubunu araştırmaya katılmayı kabul eden 596 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubu olarak evrenin %53.4'üne ulaşılmıştır. Araştırmanın yapılmaya başlandığı tarihlere üniversitenin etik kurulu olmadığından dolayı sağlık bilimleri yüksekokulu müdürlüğünden gerekli resmi izin alınmıştır. Veriler, 2014-2015 eğitim öğretim yılı 16 Ocak-27 Şubat tarihleri arasında araştırmacılar tarafından öğrencilere anket uygulama tekniği ile toplanmıştır. Anket formu, teorik ders bitiminde derse gelen öğrencilere ilgili öğretim üyesinden izin alınarak ve araştırmanın amacı açıklanarak araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere, sınıf ortamında ve araştırmacının gözlemleri altında uygulanmıştır. Anket formu yaklaşık 20 dakikada doldurulmuştur. Sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinden 520 kişi; okula gelmeme, anketi uygulamak istememe ve anketi yarım bırakma gibi nedenlerle çalışma dışında kalmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen, araştırmaya katılanların demografik bilgilerini içeren öğrenci bilgi formu ve problem çözme becerilerini belirlemek amaçlı Problem Çözme Envanteri (Problem Solving Inventory) kullanılarak toplanmıştır.

Elkin ve ark.

Öğrenci bilgi formu

Bu form öğrencilerin kişisel özelliklerini (yaş, cinsiyet, gelir düzeyi algısı, aile yapıları ve hangi tip bir ailede büyüdüleri, anne ve babanın eğitim durumları, kardeş sayısı, uzun süre yaşanan yer, şu andaki çalışma durumları ve nerede kaldıklarını), okul yaşamlarını (bölüm, sınıf, mezun olduğu lisenin türü, okul öncesi eğitim alma durumu, akademik başarı durumu algısı, arkadaş durumu, bilgisayar kullanma durumu, kişisel hobilerin durumu, problem çözmeyle ilgili eğitim alma durumlarını sorgulayan sorular içermektedir.

Problem Çözme Envanteri (Problem Solving Inventory)

Heppner ve Peterson tarafından 1982 yılında geliştirilen bu envanter; problem çözme süreci aşamalarını belirleyen, bireylerin kendi problem çözme davranışları ve yaklaşımları hakkında ne düşündüklerini değerlendiren, 35 maddeden oluşmuş 6'lı Likert tipi (1, "her zaman böyle davranırım.", "2, çoğunlukla böyle davranırım.", "3, sık sık böyle davranırım.", "4, arada sırada böyle davranırım.", "5, ender olarak böyle davranırım.", "6, hiçbir zaman böyle davranmam.") bir ölçektir. Problem Çözme Envanteri ergenlere ve yetişkinlere uygulanabilen, bireylerin kendi kendilerine cevaplandırabilecekleri, kolay uygulanabilen bir ölçektir. Ölçek maddelerine verilen cevaplar 1 ile 6 arasında değişen puanlarla puanlanmaktadır. Ölçek puanlanırken 9, 22. ve 29. maddeler puanlama dışı tutulur. 1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30. ve 34. maddeler ters olarak puanlanan maddelerdir. Bu maddelerin yeterli problem çözme becerilerini temsil ettiği varsayılır. Ölçek puanları 32-192 arasında değişmektedir. Heppner ve Petersen tarafından 1982'de geliştirilen Problem Çözme Envanteri'nin Türkçeye uyarlanması Nail Şahin, Nesrin Hisli Şahin ve Paul Heppner tarafından 1993 yılında yapılmıştır. Ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği bireyin problem çözme becerileri konusunda kendini yetersiz olarak algıladığını göstermektedir (11).

Verilerin Analizi

Veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) sürüm 15.0 programı ile değerlendirildi. Verilerin dağılımında, aritmetik ortalama, standart sapma, minimum,

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri incelendiğinde; %72'si kadın, yaş ortalaması ise 20.35 ± 2.15 (19-35) bulunmuştur. Öğrencilerin %21.06'sı hemşirelik, %21.6'sı fizyoterapi ve rehabilitasyon, %11.6'sı beslenme ve diyetetik, %16.6'sı sosyal hizmet, %11.4'ü çocuk gelişimi, %11.2'si odyoloji, %3.4'ü sağlık yönetimi, %2.5'i sağlık kurumları işletmeciliği bölümlerinde öğrenim görmekte olup, %46.1'inin birinci sınıfta öğrenim gördüğü, %36.6'sının düz lise mezunu olduğu, %56'sının okul öncesi eğitim almadığı, %69'unun yaşamının çoğu zamanını ilde geçirdiği, ve %69.8'inin gelirinin orta olduğu saptandı. Ebeveynlerinin eğitim durumları incelendiğinde; anne eğitim düzeyinin %36.9'u ilkokul, baba eğitim düzeyinin %26.8'i lise bulunmuştur. Öğrencilerin %79.5'inin çekirdek aileye sahip olduğu, %92.3'ünün kardeş sahibi olduğu, %63.9'unun ebeveyn yetiştirme tarzının güven verici, destekleyici olduğu, %64.1'inin akademik başarısının iyi olduğu, %94.3'ünün samimi arkadaşının bulunduğu ve %71.6'sının ilgilendiği bir hobisinin olduğu saptanmıştır. Problem çözme ile ilgili sorulara bakıldığında, öğrencilerin %11.9'u problem çözme ile ilgili bir eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin problem çözme envanteri puan ortalaması 102.73 ± 17.80 (Min-Max: 32-176) olarak bulunmuştur (Tablo 1).

Öğrencilerin problem çözme envanteri puan ortalamaları ile sosyodemografik özellikleri karşılaştırıldığında; cinsiyet, eğitim gördükleri bölüm, bitirdiği lise türü, okul öncesi eğitim alma durumu, çocukluğunun büyük bölümünü geçirdiği yerleşim birimi, gelir düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi, aile tipi, kardeş varlığı, ebeveyn çocuk yetiştirme tarzı, akademik başarı algısı, samimi arkadaş ve hobi varlığı ile problem çözme eğitimi alma durumu değişkenleri ile Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlendi ($p > 0.05$) (Tablo 1).

Elkin ve ark.

Tablo 1. Öğrencilerin Problem Çözme Envanteri Puan Ortalamalarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Dağılımı (n=596)

Değişkenler	n(%)	Problem Çözme Envanteri Puan Ortalamaları $\bar{X} \pm SS$
Cinsiyet	429 (72.0)	102.23± 17.77
Kadın	167 (28.0)	104.00±17.86
Erkek		p=0.27 t=-1.08
Bölüm		
Fizyoterapi ve reh.	129 (21.6)	103.47±14.22
Hemşirelik	129 (21.6)	104.14±16.35
Beslenme ve Diyetetik	69 (11.6)	100.23±20.22
Sosyal Hizmet	99 (16.6)	104.54±16.35
Çocuk Gelişimi	68 (11.4)	100.58±20.98
Odyoloji	67 (11.2)	102.70±18.08
Sağlık Yönetimi	20 (3.4)	105.70±22.80
Sağlık Kurumları İşletmeciliği	15 (2.5)	89.60±25.74
		F=1.89 p=0.15
Sınıf		
1. sınıf	275 (46.1)	103.19±19.33
2. sınıf	205 (34.4)	103.32±17.89
3. sınıf	116 (19.5)	100.57±13.26
		F=1.05 p=0.34
Bitirdiği Lise		
Düz Lise	218 (36.6)	103.43±16.49
Sağlık Meslek Lisesi	42 (7.0)	105.73±24.92
Süper Lise/Anadolu Lisesi	48 (8.1)	101.30±19.10
Diğer	288 (48.3)	101.98±17.33
		F=0.77 p=0.50
Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu		
Evet	262 (44.0)	102.35±19.07
Hayır	334 (56.0)	103.02±16.76
		p=0.64 t=-0.45
Çocukluğunu geçirdiği yer		
Köy	31 (5.2)	98.25±16.14
İlçe	154 (25.8)	105.35±15.47
İl	411 (69.0)	102.08±18.63
		p=0.05 F=2.93
Gelir Düzeyi		
Düşük	27 (4.5)	105.35±15.47
Orta	416 (69.8)	103.09±17.22
İyi	153 (25.7)	101.86±19.80
		p=0.74 F=0.28
Annenin Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	35 (5.9)	101.48±17.83
Okuryazar	38 (6.4)	106.39±18.48
İlköğretim	220 (36.9)	104.04±18.19
Ortaokul	88 (14.8)	99.59±16.69
Lise	141 (23.7)	100.43±16.96
Yükseköğretim	74 (12.4)	105.64±18.48
		p=0.07 F=2.02

* T testi ve Tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır

Elkin ve ark.

Tablo 1 (Devam). Öğrencilerin Problem Çözme Envanteri Puan Ortalamalarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Dağılımı (n=596)

Değişkenler	n(%)	Problem Çözme Envanteri Puan Ortalamaları $\bar{X} \pm SS$
Babının Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	25 (4.2)	101.60±15.69
Okuryazar	23 (3.9)	101.08±16.25
İlkokul	154 (25.8)	103.68±16.54
Ortaokul	94 (15.8)	102.14±16.41
Lise	160 (26.8)	102.73±17.33
Yükseköğretim	140 (23.5)	102.54±18.06
		p=0.97 F=0.17
Aile Tipi		
Çekirdek aile	474 (79.5)	102.16±18.01
Geniş aile	103 (17.3)	104.46±17.08
Parçalanmış aile	19 (3.2)	107.52±15.68
		p=0.24 F=0.24
Kardeş sahibi olma durumu		
Evet	550 (92.3)	102.44±17.90
Hayır	46 (7.7)	106.13±16.36
		p=0.17 t=-1.34
Ebeveynlerin Çocuk Yetiştirme Tazı		
İlgisiz,kayıtsız	12 (2.0)	98.41±23.97
Aşırı Koruyucu	97 (16.3)	101.47±18.63
Dengesiz,Kararsız,Tutarsız	26 (4.4)	103.38±16.81
Serbest	7 (1.2)	106.57±5.85
Demokratik	40 (6.7)	100.87±14.01
Güven Verici, Destekleyici	381 (63.9)	100.38±18.17
Baskıcı, Otoriter	21 (3.5)	101.95±16.92
Duyuların Farkında Olmayan	12 (2.0)	100.41±12.98
		p=0.90 F=0.38
Akademik Başarım Tanımlama		
İyi	382 (64.1)	102.30±18.17
Orta	198 (33.2)	103.57±17.27
Kötü	16 (2.7)	102.43±15.88
		p=0.71 F=0.33
Samimi Arkadaşı		
Var	562 (94.3)	102.41±17.70
Yok	34 (5.7)	108.02±18.83
		p=0.07 t=-1.79
Hobisi		
Var	427 (71.6)	103.38±17.29
Yok	169 (28.4)	101.36±18.68
		p=0.21 t=1.24
Problem ile İlgili Eğitim Alma Durumu		
Evet	71 (11.9)	100.76±18.16
Hayır	525 (88.1)	102.99±17.75
		p=0.32 t=-0.99
Problem Çözme Puan Ortalaması	102,73±17,80 (Min-Max: 32-176)	

* T testi ve Tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Tartışma

Çalışmamızda öğrencilerin Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalama değeri 102.73±17.80 (dağılım:32-176) bulundu. Yapılan çalışmalara bakıldığında; Başar'ın (2011) çalışmasında öğrencilerin Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalama değeri 84.51±18.96, Eşer ve ark.'nın (2009) çalışmasında Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalama değeri 86.45±16.44, Akın ve ark.'nın (2007) ve Olgun ve ark.'nın (2003) çalışmasında da puanların bu değerlere yakın değerlerde olduğu saptanmıştır (1,12,13,14). Sonuç olarak bu çalışmalarda öğrenciler, problem çözme becerileri açısından çalışmamıza göre daha başarılı bulunmuşlardır. Sağlık hizmetlerinin niteliğini artıran problem çözme becerisinin yetersizliği kaliteyi, değişimi, meslekte profesyonelliği, otonomi ve güç sahibi olmayı olumsuz yönde etkilemektedir (15). Bu nedenle öğrencilerin problem çözme becerilerinin eğitim süreci boyunca geliştirilmesi gerekmektedir.

Çalışmamızda, öğrencilerin bireysel özellikleri ile problem çözme envanteri puan ortalamalarının arasındaki ilişkiye bakıldığında; öğrencilerin cinsiyet, eğitim gördükleri bölüm, bitirdiği lise türü, okul öncesi eğitim alma durumu, çocukluğunun büyük bölümünü geçirdiği yerleşim birimi, gelir düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi, aile tipi, kardeş varlığı, ebeveyn çocuk yetiştirme tarzı, akademik başarı algısı, samimi arkadaş ve hobi varlığı ile problem çözme eğitimi alma durumu değişkenleri ile Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlendi ($p>0,05$) (Tablo 2).

Başar'ın (2011) çalışmasında da bu çalışmaya benzer şekilde; öğrencilerin problem çözme envanteri toplam puanları ile yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, bitirdiği lisenin türü, okul öncesi eğitim alma durumu, okul samimi arkadaş sayısı, aile tipi, kardeş durumu, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve ebeveyn çocuk yetiştirme tarzı algısı değişkenlerine göre, akademik başarı algısı değişkenine göre, samimi arkadaş olma durumuna göre, bilgisayar kullanma durumu, gelir düzeyi değişkenleri karşılaştırıldığında, problem çözme konusunda eğitim alma durumuna ve eğitim gördükleri sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmadı. Sadece bu çalışmayla farklı olarak çocukluğunun büyük bölümünün geçirildiği yerleşim birimi değişkenine göre öğrencilerin Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlendi ($p<0,05$). Çocukluğunun büyük bölümünü ilde geçirdiğini bildiren öğrencilere kıyasla, çocukluğunun büyük bölümünün ilçede geçirdiğini bildiren öğrencilerin Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalamaları daha yüksek bulundu. Bu durum büyük bir yerleşim merkezinde yaşayan öğrencilerin

göstermektedir. Ancak Tezel ve ark.'nın (2009) çalışmasında bu çalışmaya benzer şekilde yaşanan yerleşim merkezinin problem çözme becerilerini etkilemediği bildirilmektedir (16).

Yaş ile problem çözme becerisi arasındaki ilişkiye bakıldığında bu çalışmaya benzer şekilde Yılmaz ve ark.'nın (2009) ve Eşer ve ark.'nın (2009) çalışmasında yaş ile problem çözme becerisi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (17,12).

Öğrencilerin cinsiyeti ile problem çözme becerilerine bakıldığında, Can ve ark.'nın (2009) çalışmasında öğrencilerin cinsiyeti ile problem çözme puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuş olup, araştırma sonuçları bu çalışma ile benzerlik göstermektedir (18).

Akın ve ark.'nın (2007) çalışmasında ise çalışmamızdan farklı olarak gelir düzeyi algısı "iyi" ve "çok iyi" olan öğrencilere kıyasla, gelir düzeyi algısı "kötü" olan öğrencilerin problem çözme becerilerinin daha iyi olduğu belirlenmiştir (13).

Öğrencilerin sınıfı ile problem çözme becerileri karşılaştırıldığında, bu araştırmanın sonuçları, yapılan çalışmalarla benzerlik göstermekte olup istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (17,13,16). Oysaki sınıf düzeyi yükseldikçe, yaşın ilerlemesiyle birlikte problem çözme becerisinin artması beklenirdi.

Problem çözme becerisi yüksek olan bireyler diğer bireylere göre akademik yaşantılarında daha başarılı olmaktadır (19). Bizim çalışmamıza benzer şekilde Olgun ve ark.'nın (2010) çalışmasında, not ortalamalarına göre öğrencilerin problem çözme becerisi toplam puanları arasında ilişki belirlenmemiştir (20). Bizim çalışmamızın aksine Özyazıcıoğlu ve ark.'nın (2009) çalışmasında ise akademik başarı yükseldikçe problem çözme becerisinin de yükseldiği bulunmuştur (21).

Çalışmamıza benzer olarak, diğer bazı çalışmalarda da mezun olunan lise türü ile problem çözme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemiştir (17,22).

Bilindiği gibi, günümüzde artık bilgiye ulaşma defter, kitap, ansiklopedi ve kütüphaneden çok CD, bilgisayar, internet vb. ile olmaya başlamıştır (8). Ancak bu çalışmada bilgisayar kullanımına göre öğrencilerin Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmedi ($p>0,05$). Bilgisayar kullanımının problem çözme becerisini olumlu yönde etkilemesi beklenirdi.

Olgun ve ark.'nın çalışmasında da çalışmamıza benzer olarak hobisi olan ve hobisi olmayan öğrencilerin Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (20).

Sonuç

Çalışmamızda öğrencilerimizin problem çözme becerileri düzeyinin çok iyi olmadığı saptanmış olup,

Elkin ve ark.

eğitimi sonrasında hizmet verecekleri sağlıkla ilgili bu meslek dallarında gerek mesleki başarıları gerekse hizmet verecekleri popülasyonla sağlıklı ve başarılı ilişkiler kurmaları, karşılaştıkları her türlü soruna hızlı ve akılcı çözümler üretebilmeleri açısından problem çözme becerilerini geliştirmeleri gerektiği kanaatindeyiz.

Çalışmadan elde edilen bulgular sonucunda, üniversitelerin sağlıkla ilgili eğitim veren bu bölümlerinin müfredat programının öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirecek yönde zenginleştirilmesi ve öğrencilere yönelik problem çözme, kritik düşünme becerilerini geliştirebilen düzenli kitap okuma ve spor yapma gibi boş zaman aktivitelerinin planlanması önerilmektedir.

Araştırmanın Güçlükleri Ve Sınırlılıkları

Araştırmanın tek bir üniversitede gerçekleştirilmesi, başka üniversitelerde okuyan öğrencilerin verileriyle karşılaştırmanın yapılamaması ve araştırma sonuçlarının genellenememesi açısından yeterli olmayışı araştırmanın sınırlılıkları olarak düşünülebilir.

Kaynaklar

1. Başar G. Hemşirelerde ve hemşirelik öğrencilerinde problem çözme ve iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi. İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul, 2011.
2. Yalçın B, Tetik S, Açıkgoz A. Yükseköğretim öğrencilerinin problem çözme becerisi algıları ile kontrol odağı düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi* 2010; 2(2):19-27.
3. Cüceloğlu D. İnsan ve davranışı. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1997, 7. Basım.
4. Solso RL, Maclin MK, Maclin OH. Bilişsel Psikoloji. (Çeviren: A. Ayçiçeği Dinn) İstanbul Kitabevi Yayınları. İstanbul, 2007, ss: 542-547.
5. Günüşen NP, Üstün B. Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Beceri Düzeyleri İle Kontrol Odağı Arasındaki İlişki. *DEUHYO ED* 2011; 4 (2), 72-77.
6. Eskin, M. Temel kavram ve tanımlar: sorun çözümler (üçüncü baskı, sayfa 9). Ankara: HYB basınyayın, 2009.
7. Kantek F, Öztürk N, Gezer N. Bir Sağlık Yüksekokulunda Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. International Conference on New Trends in Education and Their Implications. 11-13 November, Antalya-Turkey, 2010.
8. Mertoğlu H, Öztuna A. Bireylerin teknoloji kullanımı problem çözme yetenekleri ile ilişkili midir? *The Turkish Online Journal of Educational Technology* 2004; 3(1): 83-92.
9. Korkut F. Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2002; 22: 177-184.
10. Oermann M, Truesdall S, Ziolkowski L. Strategy to assess, develop and evaluate critical thinking. *The Journal of Continuing Education in Nursing* 2000; 31(4):156-160.
11. Şahin N, Şahin NH, Heppner PP. The psychometric properties of the problem solving inventory. *Cognitive Therapy and Research* 1993; 17(4): 379-396.
12. Eşer İ, Khorshid L, Özkütük N, Orgun F. Hemşirelik öğrencilerinin karar verme ve problem çözme becerilerinin belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2009; 25(3): 9-25.
13. Akın S, Güngör İ, Mendi B, Şahin N, Bizat E, Durna Z. Üniversite öğrenimlerini sürdüren hemşirelik bölümü öğrencilerinin problem çözme becerileri ve iç-dış kontrol odağı algısı. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2007 4(2):30-36.
14. Olgun F, Yalçınkaya M, Özkütük M. Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme ve atılganlık becerilerinin karşılaştırılması. I. Uluslararası & V. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresi Kongre Kitabı. İstanbul, Özlem Grafik Matbaacılık, 2003. Sayfa: 170-174.
15. Abaan S, Altıntoprak A. Hemşirelerde problem çözme becerileri: öz değerlendirme sonuçlarının analizi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2005; 12(1): 62-76.
16. Tezel A, Arslan S, Topal M, Aydoğan Ö, Koç Ç, Şenlik M. Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileriyle depresyon düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2009; 12(4): 1-4.
17. Yılmaz E, Karaca F, Yılmaz E. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2009; 12(1):38-48.
18. Can H, Öner Ö, Çelebi E. Üniversite öğrencilerinde eğitimin sorun çözme becerisine etkisinin incelenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi* 2009; 4(10): 35-58.
19. Sardoğan EM, Karahan FT, Kaygusuz C. Üniversite öğrencilerinin kullandıkları kararsızlık stratejilerinin problem çözme becerisi, cinsiyet, sınıf düzeyi ve fakülte türüne göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2006; 2(1):78-97.
20. Olgun N, Öntürk Z, Karabacak Ü, Aslan F, Serbest Ş. Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri: Bir yıllık izlem sonuçları. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2010; 1(4):188-194.

Elkin ve ark.

21. Özyazıcıoğlu N, Aydınnoğlu N, Aytekin G. Sağlık yüksekokulu oğrencilerinin empatik ve problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2009,12(3):46-53.
22. Aydınnoğlu N, Özyazıcıoğlu N. Hemşirelik ve sağlık memurluğu oğrencilerinin empati becerilerinin incelenmesi. II. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Günleri Bildiri Özet Kitapçığı. İstanbul, 2008.